Anna Heino

THL/6779/4.00.02/2024

21.11.2024

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Valiokunnan kuulemistilaisuus 25.11.2024

## THL:n lausunto hallituksen esityksestä sairausvakuutuslain 3 luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 174/2024 vp)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta lausua laista sairausvakuutuslain muuttamisesta siten, että jatkossa hedelmöityshoitotoimenpiteistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista korvattaisiin osa sairausvakuutuslain nojalla.

Syntyvyys Suomessa on laskenut ja on nykyään Pohjoismaiden matalin (THL 2023). Samalla Suomessa tehdään Pohjoismaista vähiten hedelmöityshoitoja (NOMESCO 2024). Tahaton lapsettomuus on henkilöille usein suuri suru ja menetys. THL näkeekin tarpeellisena tukea kaikkien väestöryhmien mahdollisuutta saada toivomiansa lapsia.

THL pitää hedelmöityshoitojen saatavuuden parantamista tervetulleena pyrkimyksenä, mutta on samalla huolissaan esityksen pistemäisyydestä - kuten esityksessä todetaankin, nyt käsiteltävä esitys ei tule takaamaan hoitoon pääsyä kaikille väestöryhmille. Hoitojen saatavuutta tulisi tarkastella kokonaisuutena tutkittuun tietoon perustuen. Myös julkisen sektorin toimintaedellytysten varmistaminen pitäisi olla osa tarkastelua.

Koska hedelmöityshoitojen kustannuksista merkittävä osa tulee lääkekustannuksista, tulisi lääkekustannusten korvattavuuden lisäämistä harkita keinona parantaa hoitojen saatavuutta. Tämä korvausmuutos vaikuttaisi nyt ehdotettua lakimuutosta laajemmin hoitoihin hakeutuviin henkilöihin.

Anna Heino

21.11.2024

Hedelmöityshoitojen toteutus tulisi aina perustua lääketieteelliseen näyttöön. Vaikka julkisen sektorin hoitokriteereitä voidaan usein pitää yksilön kannalta tiukkoina, perustuvat ne arvioon hoitojen vaikuttavuudesta.

THL toivoo esityksen kustannusvaikuttavuuden tarkkaa arviointia. Kelan julkaisemista aikaisemmista tiedoista on saatu viitteitä siitä, ettei sairasvakuutuskorvausten nostolla aina ole toivottuja vaikutuksia palvelujen käyttöön ja korvausten nosto kohdistuu pääosin suuri- ja keskituloisille (Moustagaard ym.).

Koska tarkka tutkimus- ja seurantatieto sairasvakuutuskorvausten muutosten vaikutuksista palveluiden saatavuuteen on rajattua, THL näkee vaarana, että esitetyn muutoksen seurauksena korvauksiin osoitetut varat eivät täysin kohdistu tarkoituksenmukaisesti.

THL muistuttaa, että mahdollisen muutoksen arviointi ja seuranta tulee toteuttaa kattavasti, mukaan lukien hoitojen hintojen ja kustannusten kehityksen seuranta. Tätä varten on välttämätöntä korostaa palveluntuottajien velvollisuutta tuottaa tietoa suoritetuista hedelmöityshoidoista THL:n valtakunnallisiin terveydenhuollon rekistereihin kuten hoitoilmoitusrekisteriin ja tulevaan hedelmöityshoitorekisteriin.

THL toivoo, että työtä hedelmöityshoitojen saatavuuden parantamiseksi kaikille väestöryhmille jatketaan ja tasa-arvoista hoitoihin pääsyn mahdollisuutta tuetaan tutkittuun tietoon perustuen.

Pääjohtajan sijainen
hallinto- ja talousjohtaja Mia Nykopp

Johtaja Sirpa Soini

Anna Heino

21.11.2024

Lähteet:

Moustgaard Heta, Blomgren Jenni, Nurminen Mikko. Yksityislääkärikäynnit eivät juuri lisääntyneet Kela-korvausten noston jälkeen – näin lisäeurot kohdentuivat eri tuloryhmille. 3.9.2024. Tutkimusblogi. Saatavilla verkossa: https://tietotarjotin.fi/tutkimusblogi/1086536/yksityislaakarikaynnit-eivat-juuri-lisaantyneet-kela-korvausten-noston-jalkeen-nain-lisaeurot-kohdentuivat-eri-tuloryhmille

NOMESCO Nordic Medicostatistical Committee. Nordic Health and Welfare Database: https://pxweb.nhwstat.org/Prod/pxweb/en/NHWSTAT/

THL: Pohjoismaiset perinataalitilastot 2022. Tilastoraportti 11/2024, 25.3.2024. https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/synnyttajat-synnytykset-ja-vastasyntyneet/pohjoismaiset-perinataalitilastot